

opusdei.org

"Afrikako garapenaren giltzarria hezkuntzara iritsi ahal izatea da"

Rafael Gortazar, fisiko
bilbotarra, Kenyako ikastetxe
ospetsuenetako baten
zuzendaria da

2010 Ira 7

Rafael Gortazar, fisiko bilbotarra
(1950) ia berreogei urte daramatza
lanean hezkuntza alorrean, irakasle

eta zuzendari bezala. Eta horietatik, hogeita hamairu Kenyan aritu da, 1977an hango hiriburura, Nairobira, heldu zenetik.

Gortazar 1995tik hona Strathmore Schooleko zuzendaria da, Nagusia. Strathmore School Afrikako ikastetxeen artean onenetako bat da. 700 ikasle eta 40 irakasle ditu. Urtero Kenyako bi mila baino gehiago bigarren hezkuntzako ikastetxeen artean lehenengo hamarren artean kokatzen da. Berak pentsatzen du faktore desberdinak batzen direla hori lortzeko: “gurasoen protagonismoa, irakaskuntzaren kalitatea eta ikasleei baloreak irakastea”. Orain diru-laguntzen funtsa sustatzen ere lan egiten du, baliabide gutxiko ikasle gehiago ikastetxera iritsi ahal daitezen.

Gortazarrek uste du “hezkuntza dela Kenyaren garapenerako giltzarri bat” eta herri horrek ahalegin izugarria

jartzen duela “goi-mailako
hezkuntzara gero eta jende gehiago
iritsi ahal dadin”, azpimarratzen du.

“Berezko ondasun eskasekoa bada
ere, dio, Kenyan garapen handia
itxaroten da, populazioaren artean
hezkuntza ona izan duten pertsona
ugari baitago. Kenyak erizain,
irakasle, accountants ... etab.
esportatzen ditu beste naziotara”.

GAZTEDIA, ANTZEKOA ETA DESBERDINA

Bere esperientzian oinarrituz,
Afrikako gaztediaren eta gure
gazteen artean dagoen antza
azpimarratzen du, mendebaldeko
baloreak gero eta eragin handiago
dutelarik. “Esan dezaket, ordea,
gehienetan motibazio handia dutela
bere buruari uko egin, gogor ikasi eta
unibertsitatara iristeko; ez dira
hainbeste kexatzen, kontsumoari
begira neurritsuagoak dira,
solidaritate gehiago dute pobreekin

... gainera familia oso garrantzitsua da beraientzat eta haraindiko gauzei irekiak daude, ez da gauza erraza ateo dela azaltzen duen bat aurkitzea. Abegitsuak dira gainera, eta errespetu handia diote adineko jendeari.

Europarrok badugula, Afrikari dagokionez, ikuspuntu desegokia pentsatzen du. Alde batetik “Afrika asko daudelako, oso desberdinak, ezaugarri , behar eta lehentasun desberdinekoak. Gauza bera diot Kenyari buruz. Badaude gutxienez, bost Kenya; arraza zuriko ‘expatriates’ena, nazioarteko organismoetan enbaxadetan eta multinazionalatan lan egiten dutenena; afrikar dirudunena (ustelkeria handia dago hauen artean); erdiko klaseko langileak; Nairobi inguruko txaboletan baldintza penagarrietan bizi direnak; eta nekazaritzako ingurutan bizi direnak ... Ez dakit nola ikusten

duten Afrika europarrek ... baina
legez kontrako inmigrazioari
begiratzuz ikusiko balute ... ikuspegi
oso partziala eta itxia litzateke.

ZENTRO INTEGRATZAILEA, IREKIA

Irakasle bezala Strathmorera heldu
zenetik 1977an, “ingeles gutxi zekiela
eta Fisika eskoletara ikasle bezala
joanez terminologia lortzeagatik”,
Rafael Gortazar hezkuntza zentro
honen garapenean parte hartu du.
Hasieratik “proiektu integratzaile bat
izan zen, horrela nahi izan baitzuen
espreski Opus Deiren fundatzaileak,
kolore, arraza eta erlijio guztietako
ikasleak izan zitezen; hori
berrikuntza handia izan zen,
denbora kolonial hartako mugatze
estuak kontuan hartuta, erabateko
banaketa baitzegoen, eta Nairobi
sektoreetan erdibituta (afrikarrak,
europarrak, hinduak, musulmanak).
Ez zuten inola uste ikasgela

berberetan eskolak izango
zituztenik.

GURASOAK, PROTAGONISTAK

Gurasoen protagonismoa
errazteagatik, Gortazarrek ekitaldi
pila bat sustatzen ditu beraiekin.
“Gurasoak eta irakasleak ikuspegi
berdina izan behar dutela beren
semeek jaso behar duten hezkuntza,
moral eta erlijioso hastapenei buruz.
Horrela bakarrik izango da
eraginkorra eta koherentea
hezkuntza prozesua”.

“Hainbat guraso oso egoera
desberdinean hezi direla” azaltzen
digu; “asko nekazaritza inguruetan,
TV, telefono mugikari, internet eta
autorik gabe, mendebaldeko eraginik
gabe ... horregatik eskertsu daude
Strathmoren jasotzen duten
laguntzagatik, ikastaro eta bileren
bidez”.

Gortazarrek azpimarratu nahi duen azken alderdia da “giza bertuteetan hezte, gauza materialak, garbitasuna eta ordena zaintzeko”. Ikasleek izan duten heziketa eta haien etxeen kalitate eskasa dela medio, baita haien familiak nekazariak izan direlako, artelanak ezagutu ez dituztelako, etab., herri horren kulturak badu gauza materialak, garbitasuna eta ordena gutxi zaintzeko joera.

Rafael zortzi senideetan zaharrena da eta Areetara itzultzen denean harrituta geratzen da bere denborako gauzak nola aldatu diren: oinezkoen kaleak, errepide ongi margotuak, txukuntasuna, ordena, gustu onez egindako gauzak ... Areetako hondartza garbi, Nervion arrainekin!, Abrako kaiak paseatzera bultzatzen duela, Zubi esekia ... Oroipen ederrak ditu ere Irlandesen eta Gaztelueta ikastetxeez, “han hasi

izan baitzen hezkuntza eta gaztediaren aldeko bere joera”.

Pedro Migel Etxenikeren ikasturte berekoa eta haren lagun, Donostian igarotako urteez oroitzen da, danborradak et neguko futbol partidua Kontxako hondartzan. Mendizalea “ia Penintsulako tontor altuen guztiak egin genituen, eta, nola ez! Euskal Herriko guztiak. Horren falta sentitzen dut, baina hemen ere baditut aukera onak”.

Hara iritsi zeneko oroipen ederrak gordetzen ditu Gortazarrek, baita ere eskola oporretan familiei egiten zien bisitez haien herrietan: “Mombasatik gertu bizi zen familia bat bisitatu nuen lehenbiziko batean, kokondo eta txabolen erdian, beharrezko agurrak egin ondoren, oilo korrikalari bat eta laban bat eskaini zidaten. Gonbidatu nagusia nintzenez, oiloari lepoa moztu behar nion, gero prestatu eta ospe handiz

jateko. Hauxe da ‘Cultural Shock’earen zati bat: harrera handia, ezin ukatu dituzun gonbidapenak bazkaltzera ...”

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/eu-es/article/afrikako-
garapenaren-giltzarria-hezkuntzara-
iritsi-ahal-izatea-da/](https://dev.opusdei.org/eu-es/article/afrikako-garapenaren-giltzarria-hezkuntzara-iritsi-ahal-izatea-da/) (2025 Abu 8)